

Dečernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 231

Maribor, sreda 10. oktobra 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Kdo ustvarja zadušljivo atmosfero v Srbiji?

Vsakdo ve, da je dandanes časopis v veliki meri regulator, mnogokrat celo smerodajalec javnega mnenja. Ako v zvezi s to pozitivno resnico motrimo javno mnenje v Srbiji, ki se še vedno ne more dvigniti iz težke psihoze, se vprašujemo: Kako to? Kdo je oni tajni, stveni faktor, ki sugestivno vpliva na velikosrbsko razpoloženje mentalitete v Beogradu in skoro vsej Srbiji?

Povodom nedavnega kongresa srbske zemljoradniške stranke v Čačku, na katerem je igral važno ulogo tudi direktor največjega in najuglednejšega beograjskega dnevnika »Politika«, g. Milan Gavrilović, so gg. Pribečević, Drljević in nekateri drugi že ugotovili, da je gosp. Gavrilović oni, ki tudi v zemljoradniški stranki ne pusti na površje pravega ljudskega mišljenja v Srbiji, ampak je eden izmed glavnih krivcev, da stranka še vedno plava v vodah srbijsko-hegemonistične politike.

Te dni pa je odlični hrvatski publicist M. M. razkril zaveso še nekoliko bolj. Povedal nam je, da je g. Milan Gavrilović kot direktor »Politike« naravnost diktator beograjskega javnega mnenja in najboljši branilec velikosrbske teze. Pod krinko nevtiralnosti in objektivnosti seje »Politika« v zadnje srbsko selo svoje velikosrbske ideje in vceplja v srca in mozeg srbskih seljakov mržnjo proti Hrvatim in prečnamo sploh.

Milan Gavrilović je bil dolgo vrsto let desna roka pokojnega Nikole Pašića, najgenijalnejšega predstavnika bizantinskega makijavelizma, v ministrstvu za zunanje zadeve, zlasti kot šef oddelka za kulturno propagando v Južni Srbiji, in je Pašićev najboljši učenec. Poznavalci predvojnih političnih razmer v Srbiji vedo, kaj se skriva pod tem naslovom. V tem oddelku so se pripravljale akcije srbskih komitov v Makedoniji, tam se je mladi šef spoznal tudi s Punišo Račićem, ki mu je zaupal »tajne« mislije v Južni Srbiji. V tej atmosferi je bila ustvarjena tudi trajna vez med Gavrilovićem in Punišo Račićem. Tu se je Gavrilović politično šolal in izšolal v metodah makedonskih akcij. Tu se je tudi naučil nizko ceniti javno politično delo, ampak veruje več v dogovore med štirimi očmi. Zato tudi noče nobene vodilne vloge v javnem življenju in parlamentu, ker je mnenja, da so to le fasade, za katerimi se morajo izvrševati »prava dela« in odločati o usodi države. Zato tudi njegova navidezna skromnost, da noče biti minister, ampak višje ceni tajinstveno moč direktorja »Politike«, v koje rokah so ministri lutke; s kojo je ubil celo svojega starega učitelja in kasneje dvignil iz nič neznanega Dragišo Cvjetkovića; s kojo terorizira vlade in stranke ter po svojem ukusu ustvarja in ruši avtoritete. Skozi njegov »kabinet« neprestano defilirajo poslanci in ministri, prosjačijo, da »Politika« natisne njihove govore v celoti, njihove izjave ali kak članek, po možnosti s sliko. Tako ustvarja »popularnost« politikov. V tem je njegova sila. In položaj je danes tak, da si nihče ne upa nastopiti proti njemu, nihče se mu ne upa zameriti, ker sicer pride na indeks in — gorje mu. Radič se je nekoč dvignil proti »Politiki«, in že je bil na indeksu. V zadnjem času vodi borbo proti njenim metodam Pribečević.

Gavrilović je prenesel tip makedonske špijonaže in konfidentstva proti »proti-državnim« elementom, metode in mentalitet politične akcije v Južni Srbiji na

Sedemnadstropna palača v razvalinah

VELIKA GRADBENA NESREČA V PRAGI — OKROG 60 DELAVCEV MRTVIH, VEČ TEŽKO RANJENIH. — PRETRESLJIVI PRIZORI.

PRAGA, 10. oktobra. Prago je zadela težka katastrofa, ki je zahtevala kolosalne žrtve. Včeraj popoldne se je namreč porušila sedemnadstropna nova palača tvrdke Jakeš na ogalu Poricove in Škofove ulice. S strahovitim trusem se je hiša kmalu izpremenila v kup razvalin, iz katerih je štrlelo polomljeno tramovje in zvito železje. Nepoškodovan je ostal samo 20 metrov visoki lesen stolp. Nesreča je nastala samo vsled tega, ker se je gradilo prehitro in ker je gradbena tvrdka namesto dovoljene petnadstropne gradila sedemnadstropno hišo.

Posledice katastrofe so bile strašne. Vse zaposleno delavstvo je bilo zasuto in so se izpod ruševin slišali obupni klici na pomoč. Kamenje je ranilo tudi večje število mimo došlih potnikov, na dveh sosednjih hišah pa so se pokazale močne razpoke.

Do danes opoldne so potegnili izpod

ruševin 13 mrtvih in 26 težko ranjenih. V kleti so našli nepoškodovanega delavca Červinko, ki pa je v strahu zblaznel in so ga morali prepeljati v umobolnico. Med drugimi so našli pod razvalinami tudi tri popolnoma zmečkane otroke, dva v otroškem vozičku. Na kraju nesreče so se odigrali strašni prizori. Neka ženska je našla pod razvalinami glavo svojega moža. V obupu jo je odnesla s seboj v mesto. Računa se, da je skupno 62 človeških žrtev. Reševalna dela so se vršila vso noč in trajajo še vedno. Stavbeni urad poroča, da je bilo za časa nesreče zaposlenih pri gradnji hiše 87 delavcev ter večje število monterjev in inštalaterjev. Prva nesreča je imela za posledico potem še drugo. Ko so namreč gasilci hiteli na pomoč, je gasilski avtomobil na križišču dveh cest povozil prometnega stražnika in ga takoj usmrtil.

Jugoslavija in Grška

JOCA JOVANOVIĆ O BREZPOMEMBNOSTI GRŠKO-JUGOSLOVANSKE PRIJATELJSKE POGODBE. — POGAJANJA Z VENIZELOSOM.

BEOGRAD, 10. oktobra. Grški ministriški predsednik Venizelos je danes dopoldne najprej posetil ministrskega sestane z zastopnikom mlhwy predsednika Dr. Korošca, nato pa imel sestanek z zastopnikom zunanjega ministra, dr. Šumenkovićem. Pogajanja pa se bodo vršila šele popoldne. Dopoldne se je Venizelos odpeljal tudi na Avalo, kjer je položil venec na grob Neznane junaka.

Vodja zemljoradnikov, poslanec Joca Jovanović, je izjavil novinarjem o pogajanjih naše države z Grško sledeče: Ako namerava Venizelos skleniti z Jugoslavijo slično pogodbo kakor jo je že sklenil z Italijo in kakor jo namerava skleniti tudi z Albanijo, potem je ta pakt za nas brez vsakega pomena in bi predstavljal le pomnožitev arhiva Društva narodov. Nas ve žejo z Grško posebni interesi: na eni strani v solunski luk, na drugi strani pa interesi balkanskih držav. Ravno zato je potreben med nami poseben pakt, ki bo vseboval rešitev vseh teh vprašanj, ne da bi bila pogodba naperjena proti kakim tretji državi.

PARIZ, 10. oktobra. »Temps« objavlja članek, v katerem se bavi z današnjim položajem na Balkanu in vlogi Jugoslavije. Naglašja, da pripada v prvi vrsti ravno Jugoslaviji naloga, da ima stanje na Balkanu, ustvarjeno po mirovnih pogodbah in da tvori jamstvo proti vsem presenečenjem in tujemu vmešavanju. Italijansko-grški odnošaji, italijansko-albanska zveza in proglašenje Albanije za kraljevino

vzbujajo sicer v vodilnih jugoslovanskih krogih gotovo nezaupanje, pričakovali pa je, da bo Venizelos v Beogradu temeljito razjasnil značaj italijansko-grške pogodbe in pripravil vse potrebno za končno uređitev vseh še neresenih vprašanj med Jugoslavijo in Grško. List izraža dalje trdno prepričanje, da bodo končno ugodno rešena tudi vsa sporna vprašanja med Italijo in Jugoslavijo. Francija ceni prijateljstvo Jugoslavije in smatra, da je naša država dovolj močna, da izpolni svojo veliko nacionalno nalogo in da se konsolidira.

Izgon ameriškega žurnalista iz Pariza

PARIZ, 10. oktobra. Policija je aretirala včeraj pariškega korespondenta Hearstovega časopišnega koncerna, Harolda Horana in sicer radi objave tajne pomorske pogodbe med Anglijo in Francijo. Horan je osumljen, da je le s pomočjo znatne podkupnine prišel do besedila te pogodbe, ki je izzvala v Ameriki veliko razburjenje in razočaranje. Pri zaslišanju je Horan izjavil, da ima žurnalista pač pravico, da si poišče senzacionalne vesti kjerkoli jih more, vendar pa mu poklicna čast prepoveduje, da bi izdajal posredovalce in jih kompromitiral. Ker Horan ni hotel povedati, kako je prišel do prepisa te pogodbe, je dobil odlok, da mora najkasneje do četrтка kot nadležen tujec zapustiti Francijo. Nastop francoske vlade proti Horanu je

izzval v Zedinjenih državah veliko ogorčenje. Časopišni kralj Hearst zatrjuje, da je besedilo tajne angleško-francoske pogodbe on sam izročil Horanu z ukazom, da je takoj telefonira v Ameriko in da torej Horan ni izvršil nobene indiskrecije.

Obletnica italijanske okupacije Južne Tirolske

INOMOST, 10. oktobra. Sinoči, na predvečer obletnice okupacije Južne Tirolske po Italijanih se je vršila v mestni dvorani velika protestna skupščina, na kateri je govoril poslanec Kolb. Sprejeta je bila resolucija, ki poziva avstrijsko vlado, naj takoj izvrši primerne korake, da olajša življenje nemških sorojakov na Južnem Tirolskem. Če pa vlada tega ne bo izvršila, bo ljudstvo samo ukrenilo, kar smatra za potrebno, da zagotovi svojim podjarmljenim bratom človeka vreden obstoj. Ob 6. zvečer so zvonili po vsej Tirolski zvonovi, za tri minute pa je bil ustavljen ves promet.

Manevri angleške mornarice v Atlantskem morju

LONDON, 10. oktobra. V Atlantskem morju se vrši te dni koncentracija angleškega vojnega brodogradila. Letošnji jesenski manevri se bodo vršili ob škotski obali in bosta sodelovala na njih tudi dva nadreadnoughta tipa »Nelsona«, ki sta oborožena s topovi, ki morejo izstreliti eno tono težke projektila 22 morskih milj daleč. Taki projektili morejo na daljavo 9 km prebiti tudi 43 mm debele jeklene plošče.

Žensko truplo v kouvču

SANTOS, 10. oktobra. Tu so aretirali italijanskega državljana Pistonijsa, ki je imel na krovu parnika »Masilita« kovčeg, v katerem so našli truplo razsekane mlade ženske.

Rojstni kraj Krištofa Kolumba odkrit

MADRID, 10. oktobra. Profesor Serina v Madridu poroča, da je našel v cerkvenih knjigah župnije Olive de Jeret dokaz, da je bil Krištof Kolumb, ki je odkril Ameriko, rojen v občini Gerez de Nos Capaleros.

Obup v bedi.

Skrb za obstanek je prignala tudi že starejšega delavca Franca Kotnika v Zagreb. Iskal je dan za dnem zaslužka, a zaman. Povsod je bil zavrnjen. Sestrada in v skrbeh za svojo usodo, je sklenil zato, da gre prestovoljno v smrt. V obupu je izpil v svojem stanovanju čašico ocetove kisline. Posledice so se kmalu pokazale. Siromak se je v težkih bolečinah zgrudil na tla in pričel klicati na pomoč. Sosedu so ga našli že nezvestnega. Prepeljali so ga sicer takoj v bolnico, vendar pa je njegov položaj tako nevaren, da je le malo upanja, da bi okrevl.

zgodovini mnogo podobnih strašnih zločinov.

Iznegli smo vsebino izvajanj hrvaškega publicista, da tudi naša javnost ve, kdo vodi »Politiko«, ki jo tudi pri nas mnogi smatrajo za najobjektivnejši časopis v državi. Vedeti moramo, da je baš direktor »Politike« g. Milan Gavrilović glavni stebel reakcionarne hegemonistične srbijske politike.

politiko za vso državo. On si je ustvaril v »Politiki« urad za »javno varnost«, in na svoj makijavelistični način čuva in brani državo pred »defetisti«. Ima celo vrsto agentov, ki vohunijo za politiki, ki so mu »sumljivi za državo«.

Na ta način je Milan Gavrilović »Politiko« sodeloval v ustvarjanju psihoze umora in je razgreva strasti plemenitega šovinizma. Tako je on tudi indi-

rektni sokrivec na dogodkih 20. junija in na kasnejšem nesrečnem razvoju političnih dogodkov. On je želel in sugeriral, ne sicer tako jasno, kakor Ristić v »Jedinstvu«, ki je naravnost pozival na umor, ampak bolj zavito in diplomatsko. Zato nosi tudi on težko moralno odgovornost za zločin od 20. junija. On zastopa patrijotizem v okviru policijskega pojmovanja domovine, ki je rodilo v

Senžermenska pogodba in kulturna avtonomija

Po 68. členu V. oddelka senžermenske pogodbe bi morala avstrijska vlada v okrajih, kjer bivajo koroški Slovenci, da se nudi slovenskim otrokom v šolah pouk v njihovem materinem jeziku. Koroški Slovenci pa imajo na podlagi 67. člena iste pogodbe tudi sami pravico, da zidajo šole, jih oskrbujejo, in sicer s popolno uporabo svojega jezika.

V plebiscitni dobi je deželni zbor koroški, ki je tedaj zasedal v Št. Vidu, javno in na svečan način v svoji seji na podlagi enoglasno sprejetega sklepa dal koroškim Slovincem »obvezno« obljubo, da bodo dobili, ako pripade plebiscitno ozemlje k Avstriji, slovenske šole, slovenske učitelje in uradnike.

V plebiscitni coni A, ki je v celoti priznana kompaktno slovensko ozemlje, tudi po avstrijskem ljudskem štetju iz l. 1910., je dosti občin, ki so pri plebiscitu dale več kot polovico glasov za Jugoslavijo, dasi so vsi Slovenci z nemškim mišljenjem in vsi socialni demokrati glasovali za Avstrijo. So to občine: Sele, Blato, Bela, Švabek, Bistrica pri Pliberku, Slovenj Plajperg, Loče, Ledinice, Bistrica v Rožu, Št. Jakob, Libeliče, Ljubuče, Globasnica, vse južno od Drave. Severno od Drave pa: Bilčovs, Zgoranja vesca, Loganes, Radiše. Nad 30% glasov je bilo oddanih za Jugoslavijo v sledečih občinah: Šmarjeta v Rožu, Hodiše, Skočjan, Skofiče, Št. Peter, Glinje, Vovbre, Rožak, Žitaraves, Kotmaraves, Ruda, Podljabelj, Drava, Djekše, najsevernejša točka sedanjega slovenskega ozemlja na Koroškem. Blizu 30% je dobila Jugoslavija v Galiciji (28.5%) in v Borovljah (27.5%).

Sedaj obhajamo osmi obletnico žalostnega plebiscita. Osem let so zopet koroški Nemci gospodarili koroških Slovencev, več kot osem let je že v veljavi senžermenska pogodba s svojimi paragrafi o zaščiti slovenske narodne manjšine v Avstriji; a v Avstriji so pozabili na svečano obljubo, dano na seji in v proklamaciji koroškega deželnega zbora v Št. Vidu; pozabili so tudi na obveznosti, ki so jih napram koroškim Slovincem prevzeli s podpisom senžermenske pogodbe.

Važni V. oddelek senžermenske pogodbe, ki v členih 62. do 69. jasno in nedvomno govori o pravicah narodnostne manjšine in o njeni zaščiti, očividno za avstrijsko vlado ni merodajen, četudi še živijo tisti, ki so jo podpisali. Koroški Slovenci se de iure pač lahko na njo sklicujejo, kadar zahtevajo slovensko šolo in enakopravnost s svojimi nemškimi sodržavljanji, de facto pa so na milost in nemilost izročeni svojim dednim sovražnikom, koroškim Nemcem.

Zato veliki transparent z blestečim napisom: »Kulturna avtonomija koroških Slovencev«. Za tem transparentom se skriva vse, kar so koroški Nemci s svojimi slovenskimi sorojaki uganjali

deset-in desetletja. Ako si na Koroškem znan kot zaveden Slovenec, potem te vsakdo nekaznovano sme oklevati; pri državni, pri deželni upravi ne dobiš službe; ne moreš postati državni uradnik; če si si še toliko prihranil, novega poslasta si ne moreš kupiti, ker kupčija sodišče ne prizna. Ako si se v plebiscitni dobi potegoval in zavzemal za Jugoslavijo, potem si »Landesverräter«. To psovko ti vsakdo lahko javno zabrusi v obraz; zadoščenje pred sodiščem ne boš dosegel. Baš te dni je imelo okrajno sodišče v Dobrlivasi v Podjunski dolini slično zadevo opravka. Obtoženec izpove pred deželnim sodiščem v Celovcu, da je rabil napram tožitelju besede Landesverräter radi njegovega zadržanja v plebiscitni dobi, ponudi dokaz resnice in deželno sodišče to dovoli. Jugoslovanska orientacija pri plebiscitu je torej še danes pri deželnem sodišču v Celovcu »Landesverräter«.

In pri takih razmerah ponujajo in vsiljujejo koroški Nemci Slovincem »kulturno avtonomijo« in jo hočejo izvesti na način, da se pri vladajočih razmerah mora vsaj na zunaj število koroških Slovencev zopet decimirati. Vsak naj znova pove, da je naroden Slovenec, da pride takoj ob kruh, ob službo, ob ime, da mu vsak nekaznovano sme predbacivati in očitati izdajstvo nad domovino.

Ako so koroški Nemci, ki vladajo v Celovcu, res po 8 letih pripravljeni dati Slovincem slovensko šolo, potem naj nemudoma izpolnijo vse one obveznosti, ki so za nje dobesedno navedene v senžermanski pogodbi in jih je avstrijska vlada s svojim podpisom sprejela in ne bo več treba nobenega razburilivega boja za »kulturno avtonomijo«.

V kraljevini SHS Nemci že davno imajo, kar jim gre po senžermenski pogodbi. Očitno pa s tem niso zadovoljni; hočejo več. Zato naj bi služila »kulturna avtonomija«, ki bi koroškim Slovincem škodila, jugoslovanskim Nemcem pa le še podaljšala življenje germanizatoričnega delovanja.

Slovenci v Avstriji nimajo ničesar, ni trohice tega, kar jim gre in jim je zagotovljeno v določilih senžermanske pogodbe glede plebiscita in varstva narodnih manjšin.

Okraj, kjer bivajo koroški Slovenci kompaktno, so znani. Ako so deželni vladi v Celovcu neznani, naj vzame v roko nemški atlas; potem in na podlagi plebiscitnega glasovanja z dne 10. okt. 1920. ne bo težko dognati, kje se naj ustanove slovenske šole s slovenskimi učitelji. Če je to šlo na ozemlju Jugoslavije, kjer Stielerjev atlas izkazuje manj kompaktnega nemškega ozemlja kot je sedaj tam še nemških šol, pojde ali bi vsaj moralo iti v devetem letu po plebiscitu tudi — v Avstriji na Koroškem.

Dr. Fr. M.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Sreda, 10. oktobra. Zaprt.

Četrtek, 11. oktobra ob 20. uri »Moj oče je imel prav« ab. A. Kuponi.

Petek, 12. oktobra. Zaprt.

Premijera »Gejše« na mariborskem odru bo v soboto, 13. oktobra. Krasna klasična opereta iz slikovitega japonskega miljeja, divna glasba, ki je pomagala tej opereti, da se je kaj hitro zmagoslavno razširila po vsem svetu in pa zelo veselo in zabavno dejanje — vse to bo tudi v Mariboru prav gotovo povzročilo, da se bo ta lepa opereta še in še ponavljala. Naslovno vlogo »Gejše Momoze« poje gđ. Udovičeva, glavno moško vlogo Fairfaxa pa g. Skrbinek, ki je pel to vlogo z velikim uspehom in ponovno v Splitu in v drugih mestih. Druge večje vloge igrajo gđ. Savinova, Kraljeva, Starčeva ter gg. Harastovič, Rasberger i. dr., režira g. Harastovič, dirigira pa g. Herzog.

Smrt rektorja zagrebske univerze.

V Zagrebu je umrl včeraj popoldne rektor tamkajšnjega vseučilišča dr. Er-

nest Miler. Rodom iz Pakraca, se je po vseučiliškem študiju na Dunaju habilitiral na zagrebski univerzi za kazensko pravo, sociologijo in kriminalistiko. Pokojnik je bil skromen človek, ki se je popolnoma posvetil znanosti. Napisal je preko 50 razprav iz kriminalnega prava, 15 pa iz sociologije. Prepotoval je v študentske namene vso Evropo in obvladal vse moderne jezike. Z njegovo smrtjo je zadelo zagrebsko univerzo težka izguba, ki se bo še dolgo občutila.

Ljudska univerza v Mariboru.

V ponedeljek, 15. oktobra, bo predavala na podlagi lepih skioptičnih slik svetovna potovalka in pisateljica ga. A. Karlin iz Celja o Japonski in Kitajski.

Svinjski sejem v Mariboru.

Na svinjski sejem dne 5. tm. v Mariboru je bilo pripeljanih 513 svinj in 1 koza. Prodanih je bilo 218 komadov in so bile cene sledeče: 5-6 tednov stari prašiči po Din 70-125, 7-9 tednov stari po Din 225-250, 3-4 mesece stari po Din 360-450, 5-7 mesecev stari po Din 480-500, 8-10 mesecev po Din 550-650, eno leto stari po Din 1.000-1.300, 1 kg žive teže Din 10-12.50, kg mrtve teže Din 16-18. Koza 150 Din.

Mariborski in dnevni drobiž

Nove zgradbe.

Doslej je bilo na vsaki seji mesnega sveta izdano večje število gradbenih dovoljenj, sedaj je pa gradbene sezone za letos konec. Mestni svet je sinoči na svoji seji obravnaval le dva slučaja novih zgradb. Gradbeno dovoljenje je bilo izdano g. Kozelaku za pritlično stanovanjsko hišo v Radvanjski in g. prof. Gasparinu za vilo v Vrbanovi ulici.

Nalezljive bolezni v Mariboru.

Mariborskemu mestnemu fizikatu je bilo od 1. do 7. oktobra prijavljenih 5 slučajev obolenosti naalezljivih bolezni in sicer po 1 slučaj tifusa, ošpic in davice ter 2 slučaja šena, od katerih je končal eden s smrtnim izidom.

Prvo gostovanje mariborske drame v Celju

se bo vršilo v torek, 16. oktobra. Vprijor: se efektna moderna komedija Ludviga Fulde »Ognjenik«, v torek 23. okt. pa Zola-jeva drama »Tereza Raquin«.

Zadnja pot istrskega narodnega prvaka dr. Zuccona.

Včeraj so položili v Zagrebu ob naravnost ogromni udeležbi občinstva k večnemu počitku bivšega istrskega narodnega prvaka, neustrašenega borca za pravice slovenskega življa v Primorju, odvetnika dr. Ivana Zuccona. Zlasti istrski begunci so bili zastopani skoro polnoštevilo. Saj so izgubili z njegovo smrtjo svojega največjega zaščitnika, svojega očeta. Istrska mladina je nosila v sprevodu 12 krasnih vencev s hrvatskimi trobojnicami, krsta pa je bila vsa pokrita s svežim cvetjem. Pri žalnih obredih je pel gledališki pevski zbor, nakar je imel istrski begunc, naš rojak dr. Ražen krasen govor, v katerem se je spominjal neveljavih zaslug pokojnika za slovensko Istru. Med govorom zastopnika istrske akademske omladine je prišlo do pretresljivih prizorov. Istrski begunci so pričeli namreč glasno plakati nad težko izgubo, ki jih je zadela. V žalnem sprevodu je bilo tudi več poslancev SDS s predsednikom Svetozarjem Pribečevićem na čelu, jugoslovanski Sokoli pa so tvorili častno stražo ob mrtvaškem vozu. Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnega odličnega pristaša, predsednik zagrebske organizacije SDS, odvetnik dr. Ljubomir Tomašić.

Dela na Koroški cesti

se bližajo svojemu koncu. Dva težka tlačilca opravljata sedaj zanimivo delo tlakovanja na onem delu mestnega centra, ki je bil skozi dolge mesece izložen ostri kritiki.

Malski hrošč — v oktobru

je brezdvomno senzacija. — G. Kahn je našel takega hrošča te dni in predal to senzacijo v varstvo neki ljubiteljski priroditeljski anomalji.

Gobe na našem trgu

imajo svojo visoko sezono. Samo to je čudno, da stane kupček te gozdne delicatese 2.50 Din, to je ravno toliko kot takrat, ko je bil ta gozdni sadež redka specialiteta. Četudi ima skoro vsaka stojnica na razpolago gobe, vendar so prodajalke do pretiranosti trdovratne. Ljub temu pa najdejo odjenalce.

Glavo Štefana Radiča

v hrastovini je izdelal znani mariborski kipar g. Sojč. Izredno do potankosti natančno izdelano plaketo je videti v izložbi trdnice Preis v Gosposki ulici. Delo vzbuja splošno pozornost.

Nesrečni občinski traktor.

Na drugem mestu poročamo o slučaju, ko je kolesar trčil ob mestni traktor ter se pri tem poškodoval. Mariborčanom je še v živem spominu slučaj tragično prominulega obč. delavca Schafhalterja na Tezmem. Davi pa je Mlinarič Karel, 22 letni občinski delavec, prišel z levo nogo pod zadnje kolo mestnega traktorja ter se pri tem prav občutno poškodoval. Nesreča se je zgodila v gramoznici na Tezmem. Ponesrečenca je rešilni oddelček odpeljal v mariborsko bolnico, ker so poškodbe težje narave. Za grafično razstavo »Tisk« v Ljubljani v prostorih ljubljanskega velešoleja, ki traja do 21. t. m., se dobivajo legitimacije in znižane vožne karte v biljetarni »Putnik« v Mariboru, Aleksandrova cesta 35.

Več higijene na naš trg!

Že dalj časa se opaža, da naša zdravstvena oblast ne posveča dovolj pozornosti higijeni na trgu. Ženske z dežele prinesejo na pr. maslo v »bivših« žepnih robcih, za katerih funkcijo ve ves civiliziran svet. Vzlasti zadnje vrste prodajalk razprostrajo svoje blago na golih tleh.

Nezgoda pri delu.

Kdo bi si mislil, da se celo sladoledar ob koncu svoje sezone — pri delu ponesreči?! G. Ivan Hraš, znan po svoji nagradni tekmi, je prišel z levo roko v stroj za sladolede. Kazalec leve roke mu je prišel v stroj, vendar ni poškodba težka. Rešilni oddelček mu je nudil prvo pomoč.

Vlom.

Gostilno »Pri zelenem travniku« je obiskal vlomilec. Izrezal je okno, iz mize je pa pobral nekaj denarja ter šest prekajenih jezikov. Izpil je tudi precej vina in se izgubil.

Tatovi v vlakih.

V zadnjem času se dolgoprstneži tudi močno udeležujejo po vlakih. Tatovi so najbrž iz Maribora, ker se tatvine do gajajo med vožnjo do okoliških postaj. Kolesar se je zaletel v mestni traktor.

Davi se je 34 letni delavec Josip Selih po nesreči zaletel na Vodnikovem trgu v mestni traktor, vsled česar je kot prvi zelo dramatično — slovesno poljubil novo tlakovano in napol kitonizirano Koroško cesto. Ranil se je kajpak na glavi, si poškodoval desno roko in močno obdrgnil desno ramo. Ponesrečenca je rešilni oddelček nudil prvo pomoč, a niti zanj, niti za kolo ni potrebna bolnišnica. Pri vsej tragikomiki pa bi se lahko zgodila težka, slučaj Schafhalter podobna nesreča.

Zapelljan in okraden.

Iz Sesterž pri Ptujju je prišel v Maribor Francelj P. z dobro voljo in polno denarnico. Obsedel je v neki gostilni blizu kolodvora ter praznil mero za mero dobrega črnega vina. Ko mu je bilo že precej rožnato, se je znašla tudi ženska. Malo sta posedela v gostilni, potem sta jo pa mahnila proti Meljskemu hribu. Francelj pravi, da ga je ona zapeljala, prizna pa, da je bil vinjen in da sta mu bila meso in volja slaba. Na Meljskem hribu ga je ženska objemala, potem se je pa odstranila z izgovorom, da se takoj vrne. Mož je čakal, vile pa ni bilo od nikoder. To bi se še dalo prebleti, če ne bi bila vzela seboj tudi njegove listnice z okroglo 5000 Din. Objeme je izrabila za drzno žepno tatvino. Okradeni Francelj je samo lamentiral brez vsakega haska, gosti iz gostilne, ki so bili priče njegovega znanstva, so pa dali policiji vsaj nekaj podatkov o tatoci. — Pravijo, da je iz neke gostilne, kjer je bil amor že večkrat biter raznih tatvin.

Prireditve Jug. Matice.

Kakor smo že javili, priredi Jugoslovanska Matica v Mariboru v soboto, 13. t. m. ob 20. uri v dvorani »Uniona« vinsko trgatve. Prireditve Jugoslovanske Matice nimajo zgolj zabaven značaj, marveč služijo akciji, ki jo vodi J. M. v zaščito našega življa v neosvojenih krajih. Letos je posebno huda pritisk v Primorju, kjer so Italijani ustavili slovensko časopisje in onemogočili vsako kulturno delovanje. Ljubljana je na to odgovorila s tem, da je na svoji prireditvi v »Zvezdi«, ki se je vršila pred kratkim, zbrala lepe zneske za narodno obrambo. Pričakujemo, da bo istotako tudi Maribor pokazal razumevanje za stremenje Jugoslovanske Matice ter se udeležil v čim večjem številu prireditve v soboto v Unionu.

Javna zahvala!

Udruženje vojnih invalidov v Mariboru se zahvaljuje občinstvu za mnogoštevilno udeležbo ob priliki invalidske tombole, kakor tudi vsem dobrotnikom, ki so prispevali z darili v denarju in blagu za dobitke in tako pripomogli k dobremu uspehu prireditve s prošnjo, da bi nam tudi v bodoče pri enakih socialnih prireditvah naklonili svojo pomoč.

»Zarja«

v Pobrežju vabi na vinsko trgatve v soboto zvečer 13. t. m. v gostilni Balon. — Vstopnine ni.

Beg kaznjencev

PREKO STREH IN KANALOV. — PSIHOLŠKI TRIKI.

Iz avstrijske kaznilnice Stein je pobegnilo pred nekaj dnevi devet kaznjencev. Begunci so imeli skupno delavnico, v kateri so beg iztuhali in izvršili. V tla so izrezali luknjo, skozi katero so se spuščili v pritlično materialno skladišče. V skladišču so prepilili okensko mrežo, prišli na dvorišče, iz dvorišča v kanal, iz kanala pa nedaleč od kaznilnice na dvorišče neke tovarne v prostost. Dva sta preplezala precej visok zid, ki je ločil kaznilniško dvorišče od ceste. Plezanje preko zida so opazili slučajno neki otroci in tako je bila ta dvojica takoj zasledovana in tudi zajeta. Sedmorico še iščejo.

Beg iz moderne kaznilnice je težka stvar. Najprej kaznjence že tako porazdelijo, da pridejo nevarni vlomilci in zlasti taki, ki so že večkrat bivali v kaznilnici, na najvarnejša mesta in pod posebno strogo nadzorstvo. Nepričakovano se jih često preišče. Posebna pozornost se posveča železni postelji, kje palice so se večkrat uporabljale za vrtnanje lukenj in za drugačne pripomočke bega. Umevno je, da se pozorno motrijo tudi tla in stene, če se ne dolbe kje kaka luknja. Če si nevaren jetnik pridobi na kak način pilo, potem ni varna pred njim najmočnejša rešetka. Nekdaj so dobivali jetniki v izrednih slučajih od zunaj kruh, čevlje in kake kose obleke. V to so pomočniki skrivali pile in druge priprave. Zapekli so jih v kruh, ali skrili med dvojnimi podplati. Sedaj pride vse, kar prejme jetnik, iz zaloga jetniške uprave. Največ begov se je posrečilo nekda z napadi na paznika, katerega se je zvalilo na razne načine: poskus samomora, božjastni napad, nevarnost ognja itd. v celico, da se mu odvzame ključ in po navadi tudi uniforma. V takem slučaju je eden od beguncev igral paznika, drugi so bili pa njegovi varovanci. Tudi to je dandanes onemogočeno. Paznik vrši

svojo službo v strogo zaprtem hodniku ter ima pri sebi le ključ od celic. Hodnik se mu odpre od zunaj ra posebni znak z zvoncec, skupni večji spalni prostori so vso noč razsvetljeni in kontrolni organ vidi skozi linico, kaj se v njih godi. Brez asistenc ne odpira celičnih vrat.

Iznajdljivost kaznjencev pa pride pri vsem tem le še na uspešne trike, ki so v prvi vrsti psihološko zasnovani. Vsako kretno preiskovalnega organa zasleduje kaznjenec z največjo pozornostjo ter si dobro zapomni vsako ptezo preiskovalne procedure. Kaznjenec, ki se pripravlja na beg, pozna paznikove navade veliko boljše kot ta sam.

Kaznjenci, ki so pred par leti utekli iz neke nižje-avstrijske kaznilnice, so imeli orodje skrito v vozu za fekalije. V takem vozu se večkrat skriva tudi tobak in drugo vtihotapljeno blago. Največ skrivališč se najde v delavnicah in tu se dobi tudi največ pripomočkov za beg.

Iz ameriških jetnišnic pridejo večkrat poročila o posebno romantičnem begu kakega težkega kaznjence. Navadno je tu pomoč od zunaj. Taka pomoč se izvede preko delavnice, v katero pride včasih tudi kak naročnik kaznilniških izdelkov.

Kaznjenci, ki se pripravljajo na beg, si skušajo pridobiti čimvečje zaupanje paznikov. Tako sta se v kaznilnici Suben dva mizarja, čislana veščaka posebno vneto bavila z neko veliko omaro. Vedla sta se tako dobro in tako pridno sta delala, da sta uživala popolno zaupanje. Naenkrat sta izginila. V celici je bilo vse v redu, v delavnici tudi vse na svojem mestu, samo za veliko omaro je bila — prebita stena.

Stari pazniki vedo povedati, da enemu begu iz kaznilnice rad prav naglo sledi drugi in sicer po metodi, ki je zelo nasprotna prej izvedeni.

Kritični dan v Avstriji

v nedeljo, dne 7. je potekel mirno v dokaz, da se neprijetne stvari dogajajo po navadi le nepričakovano in iznenadoma. Dunajski listi prinašajo sedaj pester slike kritičnega dne. Dosti humorja je vmes. Dolgotrajne in burne razprave po listih, strah pred spopadi, pred državljanško vojno, vse to je privabilo v Wiener-Neustadt vse polno inozemskih žurnalistov. Pripravljali so se na poročila z bojišč. Bilo je dovolj velikega in jeznega razočaranja. Hudomušnost je pohlep po senzacijah še netila. Tako se je bivši zvezni kancler Renner s sledečimi besedami otrese reporterjev, ki so ga hoteli slikati: »Dobro, pa naj bo, samo ne danes. Jutri, če bom lahko še tako sedel, kot sedim sedaj.« — Vojaštvo je jeklenih čeladah s plinskimi maskami in ročnimi granatami ni vedelo, kam naj da svojo martijalično strogost. Civilno prebivalstvo je zopet enkrat slišalo lepe besede: ubikacija, brigada, bataljan, baterija itd. Bile so tudi etape in demarkacijske črte. Ordinance v šlemih so teka le sem in tja. Nsile so pa takale važna povelja: Nobeden ne sme ven, se je glasilo enkrat, sledilo je pa takoj drugo važno povelje: Lahko gre, kdor še ni pil kave! — Do zob oborožena oblast se je posebno bala komunistov, da ne bi izvažali kakega izgreda. Orožniki so par znanih komunističnih agitatorjev iztaknili na nekem sanitetnem vozu, ki je imel rdeč križ. Seveda so jih takoj pobasali. Pri tem je dejal eden od žandarjev: »Komunisti so pač velik križ rdečih!« — 7. oktober je imel tudi žrtve. Heimwehrovci iz Celovca so prinesli seboj deset golobov — pismonoš. Izpustili so jih takoj po svoji paradi ob poldvanajstih. Kakor je že navadno, da se nekaj golobov zateče ali pa postane plen roparskih ptic, tako je tudi tokrat dosegla svoj cilj le polovica. Pet golobov — to so žrtve kritičnega 7. oktobra.

Ameriški volilni dovtipi

Boj med Hooverjem in Smithom za predsedniško mesto v Zedinjenih državah postaja vedno bolj ljut. Naravno, da izmišljujejo duhoviti ljudje na račun

tega boja razne šale, čeprav se dejanski ne dogajajo. Zdi pa se, da so demokrati mnogo bolj duhoviti. Oni razširjajo sledeče dogodbe: Neki republikanski govornik je na zborovanju farmerjev hvallil Hooverja in je bil popolnoma prepričan, da je dosegel s svojim govorom velik uspeh. Koncem svojega govora je vprašal navzoče, ali je še kdo med njimi, ki bo tudi po njegovih odkritjih volil demokrate. Nato se je dvignil neki krepak farmer in mirno odgovoril: »Moj ded je bil demokrat, oče moj je bil demokrat in tudi jaz bom volil demokrate!« Govornik se je prezirljivo nasmehnil in rekel: »To je blazno naziranje! Reci mi, da je bil vaš ded konjski tat, vaš oče tudi, kaj pa boste potem vi?« — Farmer pa je nato mirno odgovoril: »Republikanec!«

Poleti se je mudil sedanji predsednik Coolidgeove soproje in pripomnila: »Od sestvi. Več damam se je med tem časom posrečilo, da so si ogledale predsednikove sobane v Beli hiši. S spoštovanjem so šle iz sobe v sobo in prispele končno tudi v predsednikovo spalnico. Tu je neka navdušena republikanka pokazala s prstom proti krasni postelji Coolignove soproje in pripomnila: »Od 4. marca 1929 dalje bo spala na tej postelji gospa Hoover.« Neka demokratska dama pa jo je nato hladnokrvno zavrnila: »No, potem pa bo morala spati skupaj s Smithom.«

Kako je bil Mark Twain proglašen za živega?

V primer, da Amerikanci ničesar ne storijo zastonj, je slavni humorist Mark Twain rad pripovedoval sledečo anekdoto iz svojih mladih let: Ko sem bil v Nebraski guvernerjev tajnik, sem si nakopal sovraštvo gotovih krogov. Da bi škodovali mojemu ugledu, so spravili v neki list vest, da sem v pijanosti padel v vodo in utonil. Šel sem v uredništvo, da pokažem, da sem živ in da se vest popravi. Urednik mi je pa dejal: »Kar je tiskano, je tiskano. Pri nas se ničesar ne popravlja. Vse, kar lahko storimo, je to, da priobčimo naznanilo Vašega rojstva. In to stane en dolar.«

Kaj pravi mojster Jan Kubelik?

Kdo med nami ne pozna vsaj po imenu velikega češkega mojstra violinske umetnosti, katerega ime je nekoč skoro edino blestelo na obzorju kot ime največjega goslača vsega sveta? Dvomimo, da bi ne bilo tudi med nami Mariborčani jih vsaj nekaj, ki so ga nekoč, že pred veliko vojno, čuli na njegovih gostovanjih.

Baš te dni je češkoslovaško in tudi ostalo časopisje zopet veliko pisalo o Kubeliku. Po poletnem oddihu je, kakor vsako leto, koncem septembra zopet prišel v svojo Prago in tam absolvirati svoj edini običajni praški koncert, kakor vedno pred odhodom na turnejo v inozemstvo. Njegov vsakoletni koncert v Smetanovi dvorani v Pragi je za češko prestolico vsikdar velika senzacija in užitek. Mož je v kljub temu, da prehaja v leta, še vedno svež, stalno študira nove programe, komponira, čita. Skrbno se pripravi za vsak svoj nastop. Vedno je dobre volje in poln zdravega humorja.

Muzikalni referent praških »Narodnih Listov« ga je drugi dan po praškem koncertu obiskal v njegovem stanovanju v zelenju vrta Kinskijh. Kubelikovo stanovanje je muzej z izredno bogato knjižnico češke in svetovne literature, z ogromno galerijo slikarskih in kiparskih umetnin čeških, pa tudi drugorodnih mojstrov, z nepregledno zbirko najrazličnejših znamenitih predmetov, ki jih je nanosil Kubelik s svojih turnej z vseh strani sveta, ter naravno tudi z veliko zbirko vseh mogočih godal in glasbene literature. Zanimiva je ogromna skrinja z nešteti trofejami zmag velikega umetnika iz vseh delov sveta.

Kako živi kot umetnik in kako kot zasebnik? ga je vprašal obiskovalec.

»Kot umetnik uživam v polni meri življenje, ki mi ga je dodelila usoda. Umetnost je izpolnitev mojega življenja, ne poznam drugih ambicij. Moja umetnost, kateri sem udan od najnežnejše svoje mladosti z vso svojo dušo, mi vzbuja radost, ki nikdar ne usahnejo. Gosli so moja duša in moje srce.«

»Moj program in njegove smernice? O tem ni treba mnogo besed. Moj program je konservativen. Zal razmeroma le mala goselska literatura mi že davno več ne zadošča. Zato jo skušam že mnogo let pomnoževati s svojimi lastnimi skladbami. V izbiri svojih programov skušam biti resen, ne hlastam po poljubnih vsebinsko brezpomembnih skladbah, izogibam se tudi takozvanih modernih skladb. Moderni program bi nikdar in nikoli ne mogel zadovoljiti moje notranjosti. Nikdar ne more dati mojemu sviranju tega, kar mu dajejo n. pr. sladka pesem Mozartova s svojo čustveno kratosoto, ali Beethoven in Bach z globino svojih misli in drugi starejši in mlajši mojstri z bogatimi barvami in s svežostjo svojih glasov.«

»Kaj mislim sploh o goslanju? Goslanje je za mene problem za problemom. Zahteva, vedno novih pojavov in velika knjiga bi ne mogla izčrpati vsega, kar lahko človek izrazi misli na goslih.«

»Sploh pa vsaka umetnost vzbuja v meni globok in stalni interes. Silno ljubim slikarstvo, radi njegove velike sorodnosti z godbo. Knjiga mi je bila celo življenje velik in vpliven prijatelj. Obvladam več jezikov in imam tako možnost se poglobiti v svetovno literaturo.«

Mojster Jan Kubelik je na odhodu na svojo dolgo turnejo: na daljni sever, na jug, na zapad in daljni istok. Povsod najde pesem njegovih gosli pot do ljudskih src, povsod se pojavlja njegova že vedno občudovana umetnost kakor meteor v polnem in neskajenem blesku.

Da bi nam bilo dano, ga čuti tudi še pri nas!

Dvojna oferta

Bankirju Veilchengrundu so bile ure šte. Poklicali so prvega zdravnika-specijalista, ki je po dolgem premišljevanju predlagal še eno, zadnje sredstvo ali — bolje rečeno — zadnji poskus. Kandidat smrti se je pa še vedno zelo zanimal za ceno in ko so mu rekli, da bi stalo 1000 mark, je dejal: »Gospod profesor malo boste morali znižati, ker imam od pogrebnege zavoda cenejšo offerto.«

Sport

Finalna tekma za poškodbeni fond.

V nedeljo se srečata ISSK Maribor in SK Železničar v finalni tekmi za poškodbeni fond LNP na igrišču ISSK Maribor ob 15. uri. Srečanje bo tem bolj zanimivo, ker se navedena kluba že dalj časa nista srečala na zelenem polju. Pokal za poškodbeni fond za mariborsko okrožje je bil lani prvič razpisan in si ga je osvojil ISSK Maribor z visoko zmago nad Rapidom. V predtekmi se srečata rezervi ISSK Maribor: SK Železničar v prvenstveni tekmi.

Težkoatletska sekcija SK »Železničar«.

V petek, dne 12. t. m. se bo vršil ob 19. uri v telovadnici na Ruški cesti sestanek vseh članov težkoatletske sekcije. Ker se bo razpravljalo na sestanku o važnih zadevah, se pozivajo vsi, da se sestanka sigurno udeležijo. Načelnik.

SK »Železničar« — nogometna sekcija.

V četrtek, dne 11. t. m. se bo vršil ob 19. uri v gostilni Laufer (pri igrišču) obvezen sestanek vseh igralcev. Določene bodo postave vseh treh moštev, ki bodo igrala v nedeljo proti Mariboru.

Akademiki, ki niso znali pisati

Francoski pisatelj Pierre Mille pripoveduje v svoji pravkar izišli knjigi zanimive epizode iz zgodovine francoske akademije. Ko je postal Moric Saški francoski maršal, mu je ponudila pariška akademija sedež. Maršal se je zahvalil v kratkem pismu, v katerem pravi: »Hodete me napraviti za člana akademije. To bi mi toliko pristojalo kakor zakonski prstan mački.« Maršal je imel tudi prav. Kajti v tem kratkem sporočilu je napravil več hapak, kakor sta imela oba stavka besed. Na pravopisje sicer takrat niso polagali posebne važnosti. Šele Napoleon je ukazal akademiji, da naj gleda, da bodo znali vsaj njeni člani pravilno pisati. Namen akademije v 18. stoletju je bil, dvigniti javen položaj pisatelja. Često so bili imenovani za člane akademije aristokrati, ki niso znali niti pisati niti brati. Takrat si je namreč šteja akademija v čast, ako je mogla imeti med svojimi člani kakega vojvodo ali markiza. Danes pa so državniki in politiki v Franciji ponosni, da smejo sedeti skupno s pesniki in pisatelji.

Ta izprememba se je izvršila že začetkom preteklega stoletja. Za časa preureditve je bil ponuden sedež v akademiji tudi vojvodi Rohanu. Vendar pa so že tedaj zahtevali, da se mora vsak član akademije odlikovati s kakim znanstvenim ali literarnim delom. Vojvoda je skromno priznal, da še ni ničesar spisal. Radi tega so mu nasvetovali, naj izda vsaj kako majhno literarno ali zgodovinsko delo. Vojvoda se je spomnil na svoja otroška leta. Kot velik prijatelj živali je v šoli oboževal Hanibala in sicer samó zato, ker je šel ta slavni kartaginski vojskovodja s sloni preko alp v Italijo. Slone je imel namreč vojvoda najrajše. In akademik se je vsedel za pisalno mizo, da napiše delo o Hanibalu. Prvi stavek v knjigi se je začel: »Hanibal je šel z 12 sloni čez alpe.« Dalje pa pri najboljši volji ni šlo. Pomagati mu nista mogla niti fantazija niti dobra volja. Vojvoda je potožil o tem nekemu svojemu prijatelju, ki mu je dal dober svet, da naj si da napraviti delo po kakem revnem pisatelju, kar ga ne bo stalo več kot 50 cekinov. Toda vojvoda ni bil majlenosten. Plačal je 500 cekinov in dobil čez tri tedne obsežno delo o Hanibalu. Vendar pa ga je ta prevara grizla vse življenje in si je hotel potolažiti svojo vest s tem, da je bil pisatelju izredno naklonjen. In ko je bil vojvoda končno na smrtni postelji, je spovedniku zaupal tudi to svojo prevaro, ki mu je omogočila, da je postal član znamenite francoske akademije.

Židovska tožba.

Dva Judeka na tramvaju v Zagrebu. »Škoda, da nas je Mojzes odpeljal iz Egipta!« pravi eden žalostno. — »Čemu, škoda?« vpraša drugi. — »No, če bi bili ostali v Egiptu, bi ne imeli malovrednih dinarjev, temveč egiptovske funte...«

Edgar Wallace:

Žaba z masko

(The Fellowship with the Frog.)

»Izredno čudna stvar, naravnost presenetljiva! Ko se enkrat prepričam o tej zadevi, bom seveda izposloval odgoditev smrtne kazni. Mogoče se bo zadeva lahko še danes predložila kralju. Proces se bo seveda obnovil. A kaj bo, če se med vožnjo prehladim?»

Par ur je preteklo, predno je dospel londonski bolniški avto. Šofer je moral med vožnjo dvakrat menjati pnevmatiko. Z največjo opreznostjo in vendar med stokanjem in kletvicami so ministra na nosilnici spravili v voz. Dicku se je vožnja zdela brezkončna. Selinskemu je že poprej telefoniral, naj čaka v svoji pisarni na njegov prihod. Bilo je že ob osmih zvečer, ko so ministra spravili v »gledališče« ter odšli film.

Minister je zasledoval dramo z največjo pozornostjo in ko je bilo vse pri kraju, si je globoko oddahnil.

»Tako daleč bi bilo vse v redu,« je dejal. »Ali kako se naj prepričam, da ni vse to nalašč napravljeno in da je vagon res tisti, katerega Vi mislite.

»To lahko dokazem,« ekselencia,« je odvrnil Dick. »Danes popoldne smo dobili fotografije iz Gloucestra.«

Potegnil je iz žepa fotografije ter jih položil na mizo pred ministra.

»Odvite film še enkrat,« je ta ukazal. Tragedijo so videli še enkrat.

»Kako zaboga je prišel operater do tega filma?»

Pripravljal se je za drugo sliko, to je pa posnel slučajno. Gospod Selinski lahko da vse strokovne informacije.

Minister se je zagledal v Dicka. »Vi ste od državnega pravdnika. Dobro se spominjam na Vas. Dam Vam svojo moško besedo: Ta zadeva ni samo za odlo-

žitev, temveč za ponovno preiskavo in razpravo.«

»Zahvaljujem se, ekselencia,« je dejal Dick ter si obrisal pot s čela.

»Sedaj me pa spravite v ministrstvo,« je mrmral debeli bolnik. »Jutri bom najbrž proklinjal Vaše ime, četudi se mi sedaj zdi, da mi je malo odleglo. Ta film pa potrebujem.«

Morali so zopet čakati, da so film spravili v zavojček, bolnika pa v avto. Ob trideset na devet je bila odgoditev, pripravljena za kraljev podpis, že v Dickovih rokah. Zgodil se je tudi ta čudež, da je minister s pomočjo Dicka in svoje palice lahko zasedel navadni avtomobil.

Pred dvorom so stali vozovi za vozovi. Bil je začetek sezone dvornih plesov in vse je vrvelo in blestelo v svečanem sijaju. Minister je odkreval v neko dvorano ter mignil Dicku, naj mu sledi.

Mimo vrste dvornih slug sta prišla do vrat, katere je sluga takoj odprl na kratko ministrovo povelje.

Izza mize v tej sobi se je dvignil mož v škrlatni generalski uniformi. Iz njegovih oči je sijala velika dobrotljivost.

»Izvolite sedeti in povejte mi vse natančno in hitro!«

Gordon je pripovedoval in kralj je pazljivo poslušal. Le tu in tam je stavil kako kratko vprašanje. Ko je Dick končal, je kralj vzel pero ter podpisal dokument, ki je bil razgrnjen pred njim.

»To je odgoditev. Veseli me, da je tako izteklo.«

V velikem veselju je Dick za trenutek pozabil na strašno nevarnost, v kateri se je nahajal Ray.

Ko se je vrnil v ministrstvo, se je hvaležno poslovil od kolektivnega, a dobrega ministra, tekel v svoj urad in takoj zahteval telefonsko zvezo z Gloucestrom. Dobil je pa odgovor:

»Z Gloucestrom ni zveze. Proga pokvarjena, žice so prerezane.«

Dick je počasi odložil slušalko. Šele v tem trenutku se je spomnil, da žaba še živi — čuječe — mogočno — maščevalno — kakor doslej.

35.

Ko je stopil Elk v Dickovo pisarno, je imel ta napisanih že več brzojavnih formularjev, ki so bili vsi naslovljeni na upravo gloucesterske jetnišnice s kratkim poročilom, da je kraljeva odgoditev Jim Carterja že na poti. Vsaka od teh depeš je bila namenjena v drugo smer.

»Kaj je to?« je vprašal Elk.

»Telefonska zveza z Gloucestrom je prekinjena,« je odvrnil Dick.

Elk se je obrnil k aparatu. »Zvežite me s centralnim brzojavnim uradom.« je dejal. Z ravnateljem bi rad govoril, gospodčina. Da, tu policijski inspektor Elk. Po kratkem presledku: »Nekaj depeš bi radi poslali v Gloucester. Upam, da so proge v redu?«

Nobena mišica se ni zganila v njegovem obrazu, ko je poslušal. Potem je dejal: »Hvala, — mogoče bi pa šlo po kakih stranskih progah. Katera postaja bi bila najbližja?«

Zopet je čakal in poslušal. »Tako je torej — hvala!«

Odložil je slušalko ter se obrnil od aparata. »Vse žice v Gloucester so prerezane, glavni kabli pa na treh krajih uničeni in tudi podzemna zveza je bila na treh mestih razstreljena.«

Dick je namršil obrvi.

»Poskusimo sedaj z rdaio-postajo« je dejal.

Elk je stopil k telefonu. »Ali je tam radio-postaja? Tu inspektor Elk, policijsko ravnateljstvo. Neko vest bi rad poslal v Gloucester, v jetnišnico preko — — mhm — ali se ne da popraviti? — — Hvala lepa!« Zopet je odložil slušalko.

»Nekaj se je pokvarilo,« je dejal. »Na postaji pravijo, da mora imeti nekdo posebne aparate, s katerimi so se že med vojno kvarile radio-zveze.«

Dick je pogledal na uro. Bilo je že pol desetih.

»Z vlakom ob desetih bi se mogoče še dalo priti v Gloucester. Mislim pa, da ne bom mogel skozi.«

Elk se je potrpežljivo vnovič lotil telefona. »Halo! — Prosim zapadni kolo-dvor, načelnika postaje!... Halo, gospod načelnik — tu inspektor Elk od policijskega ravnateljstva. ... Tako — ne, potem Vas je klical nekdo drugi. ... Kako je bilo pa nocoj na drugih progah?«

Tokrat je dolgo poslušal.

»Moj Bog,« je vzklinal, »ali je sploh še kaka možnost priti skozi? Kaj? ... prav nobene? Kdaj bodo vlaki sploh začeli voziti? ... Hvala lepa!«

Obrnil se je k Dicku. »Tri proge in en most so bili razstreljeni. Dva zločinca so ujeli. Eden od železniških čuvajev je ubit. Nekaj prog je še, o katerih ne vem, kako je bilo. Lahko bi vprašal. Ni pa potrebno, ker vidimo, da je žaba že vse opravila.«

Dick Gordon je odprl omaro, vzel iz nje usnat plašč in usnjato kapo. Iz predala je privlekel dva revolverja, pregledala njuna magacina, potem pa vtaknil orožje v žep. Izbral si je še šop smodk ter jih skrbno spravil v notranji žep svojega plašča.

»Menda vendar ne mislite iti sami?« je vprašal Elk resno.

(Dalle prihodnjič.)

Mali oglasi

Mali oglasi

Mali oglasi

Mebirano sobo

oddam gospodu. — Dvořakova cesta št. 1 I. 1934

Soštanovalec

boljšega gospoda sprejemem. Naslov pove uprava lista. U

Kupim staro zlato

srebrni denar, upetno zobovje po najvišjih cenah. — Ilger-jev sin, urar in juvelir, Maribor, Gosposka ulica 15. X

Sobo in črkoslikanje

izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 1348

Hitro popravilo ur,

ceno in točno z 1—5 letnim jamstvom pri trvdki A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica 8. Po stenske in stoječe ure se pride na dom! 1837

Službo dobi takoj

mlajša gospodična izurjena v trgovini. Penko, Gosposka ul. 46. 1933

Lepo čisto separirano sobo

oddam solidnemu gospodu. Naslov pove uprava »Večernika«. 1932

Voznika

za do-in odvoz okroglega in rezanega lesa, išče Mariborska lesna industrija, Koroška c. 46. 1927

Samo Din 26—28 plačate

za podplatanje ženskih čevljev in Din 22—38 za podplatanje moških čevljev. Tudi vse čevlje z gumijastimi podplati in snežne čevlje sprejema v popravilo po najnižjih cenah »Brzopodplata«, Tattenbachova ulica 14. 1898

Kolesarji pozor!

Ravnokar dospel velika pošiljatev električnih svetilk za kolesa »Brosch«. Posežite po njih dokler traja zaloga. Justin Gustinčič, Tattenbachova ul. 14.

Baržun

v veliki izbiri že od Din 22.— naprej se dobi pri I. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. U

Dijaka ali dijakinjo

sprejme s 1. novembrom rodbina, ki ima tudi sama dijake, na stanovanje in hrano. Kje, pove uprava. U

SOLSKE KNJIGE

ZA VSE SREDNJE, MEŠČANSKE IN OSNOVNE ŠOLE TER ŠOL. POTREBŠČINE DOBITE

V KNJIGARNI TISKOVNE ZADRUGE MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 13

BATERIJE

za žepne svetiljke

1919

drobnarile, parfumerijo, platenine, papir, žolske potrebščine, motvoz, čevljarske potrebščine itd. na debelo in drobno priporoča

DRAGO ROSINA, MARIBOR, Vetrinjska 26

Za Vse svete

Sube gobe

Lakiranje in pozlaćanje starih nagrobnih križev in spomenikov izvršuje najboljšje

Gustav Philipp

specijalist za črkoslikanje

Maribor, Vetrinjska 11

Obrt obstoja od leta 190

Zastopniki se iščejo!

Livarski

koks

in angleški kovaški premog dospel, Kovaški in kurilni koks stalno v zalogi

Mejovšek

Tattenbachova 13, tel. 457

Kmetovalci pozor!

Kar je bilo nekdanj, to velja tudi danes. Uporabljajte staro vsestransko preizkušeno sredstvo redilni prašek za živino, posebno za prešiče:

MASELIN

zakonito zavarovana znamka

Samo poskusite in prepričali se bodele! Dobi se v vseh trgovinah na deželi in v glavni zalogi

A. KOSEC, MARIBOR

Spominjajte se CMD!

BOGOMIR DIVJAK MARIBOR

Trgovina z dvokolesi in pnevmatiko. Istotam dobite tudi vse sestavne dele.

Glavno zastopstvo svetovnih koles Waffenrad-Steyer

Mehanična delavnica z električnim pogonom za popravila dvokoles in motociklov. Lastna poniklovalnica, bakranje in emajiranje.

Trgovina: Glavni trg 17 1590

Delavnica: Ključavničarska ul. št. 1